



Εικαστικά Γ' και Δ' Δημοτικού



ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Θωμάς Ζωγράφος , Καθηγητής Καλλιτεχνικών Β/θμιας Εκπαίδευσης Αριάδνη Αξασπούλου , Δασκάλα Δημήτρης Μπέσσας , Καθηγητής Εικαστικών στο Π.Τ.Δ.Ε. Δυτικής Μακεδονίας Ελεονόρα Μπέσσα , Δασκάλα
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Παναγιώτα Καβούρη , Σχολική σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης Νίκος Καμήλος , Δάσκαλος Γιώργος Τσακίρης , Επίκουρος Καθηγητής στη Σ.Κ.Τ. του Α.Π.Θ.
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Εύα Μπαζού , Σκιτσογράφος - Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Σοφία Στέρπη , Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Γιώργος Σιγάλας , Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων του Π.Ι.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Ελένη Μπούντα , Δασκάλα
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Πάυλος Σάμιος , Εικαστικός Καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

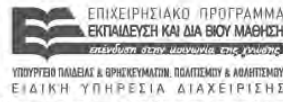
Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΡΟΤΕΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΜΟΝΟΚΛΑΣΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θωμάς Ζωγράφος Αριάδνη Αξαιοπούλου Δημήτρης Μπέσσας Ελεονόρα Μπέσσα

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.



Εικαστικά Γ' και Δ' Δημοτικού

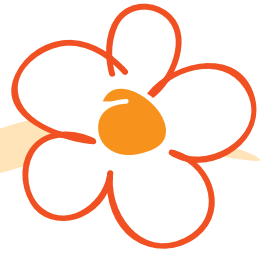
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»







Τα σκίτσα του βιβλίου



Κάθε φορά που θα βλέπεις τα παρακάτω σκίτσα θα ξέρεις ότι σημαίνουν...



Έργα καλλιτεχνών



Ιδέες για δημιουργίες



Οι δικές μας δημιουργίες



Παρατηρώ τη φύση και το περιβάλλον



Λίγα λόγια για σένα

Στις σελίδες αυτού του βιβλίου θα δεις έργα που έχουν φτιάξει παιδιά με πρωτότυπες ιδέες και τεχνικές. Με φαντασία έχουν μετατρέψει απλά υλικά σε όμορφες δημιουργίες.

Σε προσκαλούν να μπεις στη συντροφιά τους για να εξερευνήσετε μαζί τα θαύματα της φύσης, τις δημιουργίες του ανθρώπου και το μαγικό κόσμο της Τέχνης.

Αυτό το ταξίδι είναι γεμάτο παιχνίδια, πειραματισμούς και ανακαλύψεις, που θα σε οδηγήσουν στις δικές σου πρωτότυπες δημιουργίες.

Θα διαλέξεις τα χρώματα, τις γραμμές, τα σχήματα, τα υλικά και θα φτιάξεις τις εικόνες του δικού σου κόσμου γεμάτες με φαντασία και όνειρο.

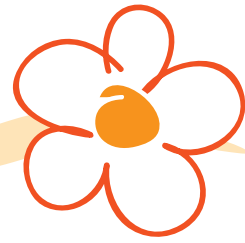
Το βιβλίο αυτό είναι και ένα μικρό μουσείο, που μέσα του θα δεις και θα θαυμάσεις έργα τέχνης τα οποία δημιούργησαν μεγάλοι καλλιτέχνες.

Θα μάθεις ότι ο κάθε δημιουργός εκφράζεται με διαφορετικό τρόπο. Έχει τις δικές του ιδέες και με αυτές δημιουργεί χρησιμοποιώντας διαφορετικά υλικά και τεχνικές.

Με αυτά που θα δεις και θα μάθεις στις σελίδες του βιβλίου σου, ανοίγεις την πόρτα της φαντασίας σε έναν μαγικό και πανέμορφο κόσμο, τον κόσμο της Τέχνης και της δημιουργίας.



Περιεχόμενα



ΕΝΟΤΗΤΑ Α. Μορφικά στοιχεία

A1. «.....», χωρίς τίτλο	10
A2. Τροchioγραμμές.....	13
A3. Τροχιές γύρω από το κέντρο (ομόκεντρα).....	17
A4. Χρωματολογία.....	21
A5. Ύρω-ολόγυρα.....	25
A6. Στον ρυθμό των λουλουδιών	27

ΕΝΟΤΗΤΑ Β. Από τη φύση και το περιβάλλον του ανθρώπου

B1. Αντιθέσεις.....	34
B2. Σκιές	37
B3. Μέσα στο νερό... μορφές! (Αντικατοπτρισμοί)	40
B4. Ερευνητές και δημιουργοί.....	44
B5. Δημιουργίες μέσα από τον μεγεθυντικό φακό	47
B6. Γεφύρια.....	49

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. Τέχνη και τεχνικές

Γ1. Μηχανικές προβολές.....	54
Γ2. Μορφές μέσα από τα χέρια δύο γλυπτών του 20ού αιώνα.....	58
Γ3. Από τις λέξεις στις εικόνες	62

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ. Δημιουργίες και δημιουργοί χθες και σήμερα

Δ1. Δύο διάλογοι στην αρχαία ελληνική τέχνη	68
Δ2. Βυζαντινή αγιογραφία	72
Δ3. Συντροφιά με ένα άλογο στα μονοπάτια της τέχνης.....	75
Δ4. Σέλα και τιμόνι ποδηλάτου	82
Δ5. Γλυπτά που πάλλονται.....	85
Δ6. Άνθρωποι-κούκλες.....	88
Δ7. Τα άνθη του χαρτιού	91





Μορφικά Στοιχεία

Σ' αυτή την ενότητα θα δημιουργήσεις με σημεία, γραμμές, σχήματα και χρώματα. Είναι τα μέσα που έχει ο κάθε δημιουργός και με αυτά φτιάχνει τα έργα του. Ότι είναι οι νότες για έναν μουσικό, οι λέξεις για έναν συγγραφέα, είναι τα μορφικά στοιχεία για έναν ζωγράφο. Λέγονται μορφικά γιατί με τα σημεία, τις γραμμές, τα σχήματα και τα χρώματα μπορείς να φτιάξεις όλες τις μορφές που θέλεις.

Ενότητα Α



ΕΝΟΤΗΤΑ 1

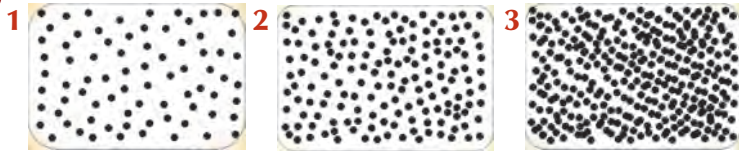
A1

«.....» ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ



Όταν παίζεις με την άμμο, κρατάς στα χέρια σου χιλιάδες μικρούς κόκκους. Όταν κοιτάς τη νύχτα τον ουρανό, βλέπεις χιλιάδες φωτεινά σημεία του γαλαξία μας, που είναι τα αστέρια. Εικόνες της φύσης που μέσα τους κρύβονται άπειρα σημεία.

Παρατήρησε και περίγραψε τις εικόνες.



Σε τι διαφέρουν οι κάρτες (εικ. 1, 2, 3);



Φτιάχνουμε με σημεία τον δικό μας πολύχρωμο ουρανό.



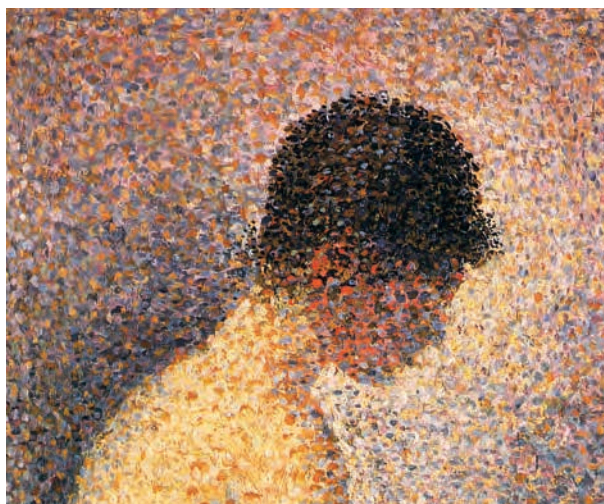
Φτιάξτε σε σκούρο μπλε χαρτόνι τον δικό σας ουρανό με τα αστέρια του. Θα χρειαστείτε τέμπρες, σπирτόξυλα, μπατονέτες, για να δημιουργήσετε πολύχρωμα σημεία στο χαρτόνι.



Οι καλλιτέχνες δημιουργούν έργα με σημεία

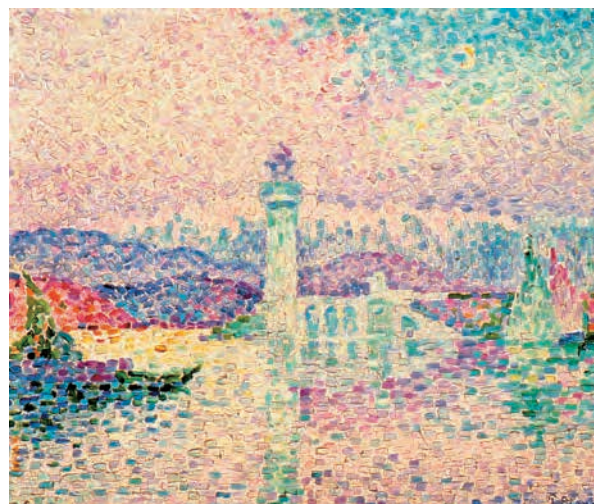
Πολλοί ζωγράφοι έφτιαξαν τα έργα τους μόνο με σημεία, χρησιμοποιώντας διαφορετικά υλικά.

1



Λεπτομέρεια από έργο του **Σερά** (εικ. 1)

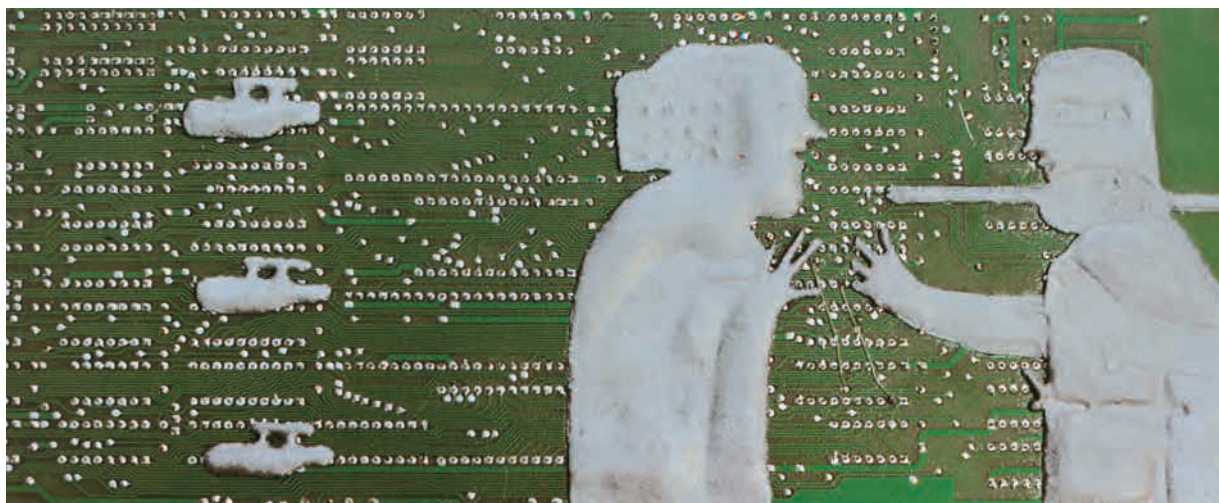
2



Έργο με σημεία του **Σινιάκ** (εικ. 2)

Στο έργο του **Ιάσονα Μολφέση**, ο χώρος πίσω από τις ανθρώπινες φιγούρες είναι φτιαγμένος με σημεία από ηλεκτρονικές πλακέτες (εικ. 3).

3



Με αφορμή το έργο του Ιάσονα Μολφέση, δημιούργησε μια ιστορία.

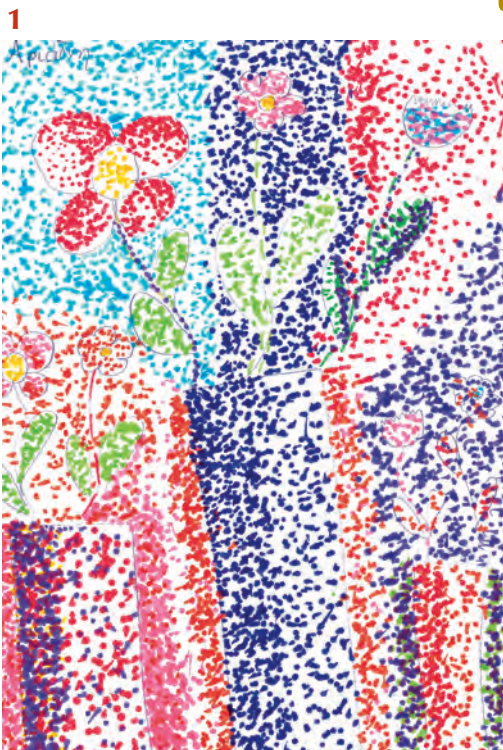
Περίγραψε τα έργα των καλλιτεχνών και συζήτησε με τους συμμαθητές σου με ποιον τρόπο δημιουργήθηκαν και ποιες είναι οι ομοιότητες και οι διαφορές τους.



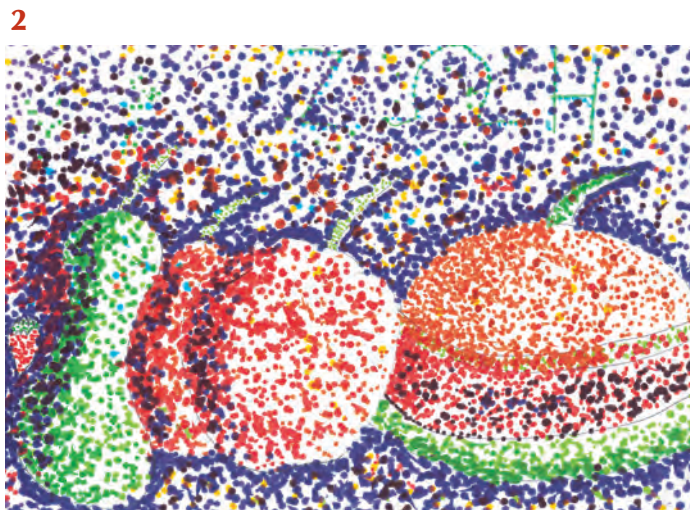
ενότητα 1

A1

Και τα παιδιά δημιουργούν έργα με σημεία



Περιγράψε τα έργα των παιδιών (εικ. 1, 2). Τι σου κάνει εντύπωση;



3



Πειραματιζόμαστε με ρινίσματα σιδήρου και μαγνήτες. Κάντε και εσείς στην τάξη σας το πείραμα (εικ. 3, 4).

4



Τα ρινίσματα σιδήρου μοιάζουν με

.....

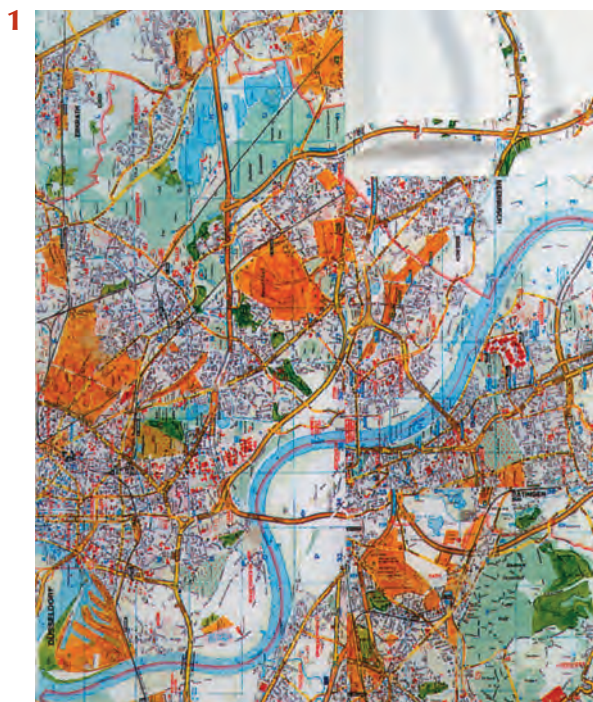
Το σημείο είναι το ξεκίνημα της κάθε δημιουργίας. Όλα αρχίζουν από αυτό. Μόλις αγγίξεις με το μολύβι ή το πινέλο ένα χαρτί, έφτιαξες κιόλας το πρώτο σημείο. Είναι ένας διαφορετικός τρόπος για να εκφράσεις όλα αυτά που σκέφτεσαι και φαντάζεσαι. Ξεκινώντας από μια τελεία, φτάνεις σε έναν θαυμάσιο κόσμο πολύχρωμων σημείων.



Μορφικά στοιχεία



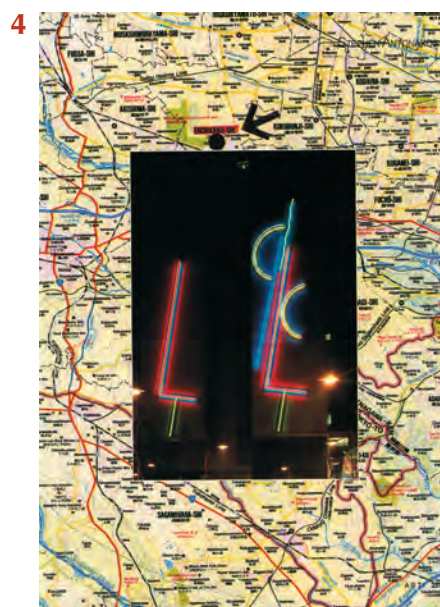
ΤΡΟΧΙΟΓΡΑΜΜΕΣ Α₂



Χάρτες-Λαβύρινθοι της Χρύσας Ρωμανού (εικ. 1, 2)



Εγκατάσταση με «Νέον» του **Στέφανου Αντωνάκου** στη Νέα Υόρκη (εικ. 3)



Εγκατάσταση με «Νέον» του Στέφανου Αντωνάκου στο Τόκιο (εικ. 4)

Βλέποντας τα έργα των δύο καλλιτεχνών, μπορείς να σκεφτείς τι είναι αυτό που τα συνδέει; Δώσε έναν τίτλο και για τα τέσσερα έργα.





ενότητα 1

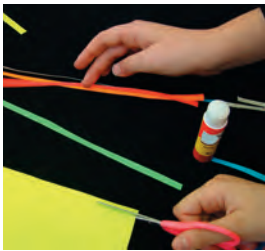
A₂



Ένας χάρτης για την ειρήνη και τη φιλία

Φτιάχνουμε τον δικό μας φανταστικό χάρτη με κλωστές, κορδέλες, μαρκαδόρους και τέμπρες. Χρησιμοποιούμε πολλές και διαφορετικές γραμμές (εικ. 1, 2, 3, 4).

1



2



3



4



Απλώστε στην τάξη σας ένα μεγάλο χαρτί του μέτρου και φτιάξτε τον χάρτη της ειρήνης και της φιλίας που ενώνει όλο τον κόσμο.



ενότητα 1

A₂

Γραμμές που ταξιδεύουν στο σκοτάδι



«Οι φωτεινές γραμμές των βεγγαλικών και τα φώτα των αυτοκινήτων διασχίζουν το σκοτάδι... Η πόλη γιορτάζει...» (εικ. 1, 2). Θέλεις να συνεχίσεις την ιστορία που ξεκινήσαμε;

2



Βρείτε νυχτερινές φωτογραφίες μεγαλουπόλεων και φτιάξτε με κολάζ μια αφίσα με θέμα «οι φωτογραμμές».

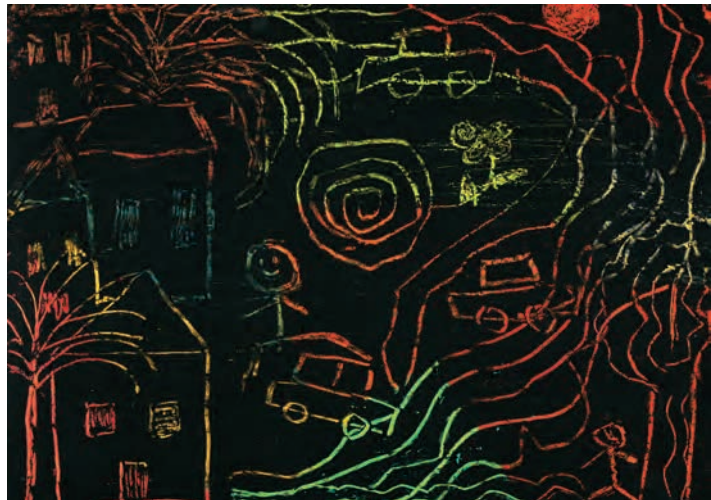


Απλώνουμε τυχαία πολλά χρώματα με κηρομπογιές πάνω σ' ένα χαρτί και το καλύπτουμε με μαύρη τέμπερα. Όταν στεγνώσει, χαράζουμε μ' ένα λεπτό ξύλο την εικόνα μιας νυχτερινής πόλης και παρουσιάζονται πολύχρωμες γραμμές που ταξιδεύουν στο σκοτάδι (εικ. 3).



Δοκιμάστε και εσείς αυτή τη μαγική τεχνική και απολαύστε τα αποτελέσματα.

3



Ένας κόσμος γεμάτος γραμμές:

Οι σελίδες των τετραδίων σου, οι ρίζες των φυτών, οι γραμμές στην παλάμη...
Εντόπισε γύρω σου και άλλες γραμμές και κατάγραφέ τες.

.....

.....

.....